

Die Sesde Gebod in die *Nuwe Testament*

Preekopname:

Die negatiewe kant van die sesde gebod in die Nuwe Testament

Die sesde gebod lui: *"Jy mag nie moord pleeg nie."* (Eks 20:13; Deut 5:17)

Die Nuwe Testament haal die gebod dikwels aan, of sinspeel daarop. Die Here Jesus noem dit in die Bergrede by die naam (Matt 5:21). Hoewel Hy direk deursteeke na 'n dieper toepassing daarvan, is daar geen sprake daarvan dat Hy die primêre betekenis ophef nie. Ook die apostels haal dit aan, en laat geen twyfel oor die voortgaande geldigheid daarvan nie (Rom 13:8-9; Jak 2:10-11).

Moord is die vrug van 'n bose hart (Matt 15:19; Mark 7:21); dit is waarin die mens verval as hy deur God oorgegee word aan sy eie verdorwe natuur (Rom 1:28-29). Dis 'n werk van die vlees en moordenaars sal nie die koninkryk van God beërf nie (Gal 5:21; 1Joh 3:15; Op 21:8; 22:15).

Hoewel die spore hiervan reeds in die Ou Testament opgetel kan word, is dit eintlik die Nuwe Testament wat die Sesde Gebod en sy implikasies op 'n dramatiese wyse *verinnerlik*.

In die Bergpredikasie toon die Here baie uitdruklik, as Hy oor hierdie gebod praat, dat dit ook te doen het met innerlike gedagtes en gesindhede: *"Elkeen wat vir sy broer kwaad is, is al strafbaar voor die regbank ... elkeen wat sy broer uitstel ... is strafbaar met die helse vuur"* (Matt 5:22). Hy veroordeel dus nie net alle uitdrukkings van woede en vervloeking nie, maar selfs die innerlike vertroeteling daarvan. Nog meer, die duidelike implikasie is dat dit op dieselfde vlak as werklike moord lê.

+ Hierdie beklemtoning van die Bergrede word voortgesit in die res van die Nuwe Testament (Gal 5:19-21; Ef 4:30-31; Tit 3:2-3). Niemand stel dit sterker as Johannes in sy eerste brief nie: Haatdraendheid is totaal onversoenbaar met ware Christenskap. *"As iemand beweer dat hy in die lig is, maar hy haat sy broer, is hy nog steeds in die duisternis"* (1Joh 2:9, 11). Dis huigelagtig: *"As iemand sê: 'Ek het God lief,' en hy haat sy broer, is hy 'n leuenaar ..."* (1Joh 4:20). *"Elkeen wat sy broer haat, is 'n moordenaar; en julle weet dat geen moordenaar die ewige lewe in hom het nie"* (1Joh 3:15).

Die Heidelbergse Kategismus, Sondag 40, is deur en deur Bybels as dit só gestel word: Die Sesde Gebod, word gesê, eis onder meer *"dat ek my naaste nie met gedagtes, en ook nie met woorde of enige gebaar en nog minder met die daad, deur myself of deur ander*

mag onteer, haat, wond, of doodmaak nie ...". Dit leer verder dat God "die wortel van die doodslag soos nyd, haat, toorn en wraakgierigheid" as doodslag beskou.

*Alles wat uiteindelik tot werklike doodslag kan lei
is dus ook 'n oortreding van hierdie gebod*

Dit gaan dus oor meer as fisiese leed. Mens kan die gebod oortree in jou hart en emosies, met jou woorde, selfs met jou gebare of jou kyk (Eng.). Spesifiek word haat en nyd, woede en wraakgierigheid onderstreep. En sekerlik kan ons dinge soos onvergewensgesindheid (Matt 18), naywer, twisgierigheid, laster en jaloesie byvoeg.

+ Jy kan hierdie gebod ook oortree deur jou invloed of gesag te gebruik sodat iemand anders sy naaste leed aandoen. Hoewel Dawid nie self vir Uria vermoor het nie, het hy sy invloed só gebruik dat Batseba se man gesneuwel het – en die Here het die koning sonder meer as 'n moordenaar geag.

+ Dis betekenisvol dat die Nuwe Testament kwaadsprekery as 'n doodsonde beskou (1Kor 6:10). En inderdaad kan mens met die tong karaktermoord pleeg. Woorde kan soos dolksteke wees, sê Spr 12:18.

Nog meer, deur hulle leuenagtige beskuldigings was die Jode net so skuldig aan die moord op die Here Jesus soos die Fariseërs en skrifgeleerdes, of enige van die ander party.

Waarom is die Here God so gesteld op mense se welsyn en goeie naam?

Omdat alle mense na God se beeld geskep is! Ten spyte daarvan dat hierdie beeld ernstig in die gevalle mens verwring is deur die sondeval, waarsku Jakobus teen die vloek van 'n ander, want hy is 'n beelddraer van God (Jak 3:9)

'n Oortreding van die Sesde Gebod wat die Bybel in 'n baie ernstige lig beskou, is wanneer mens so optree dat andere se ewige heil in die gedrang kom. 'n Oomblik se nadenke laat jou besef dat die ou Puriteine reg was toe hulle dit die ergste moord van alles genoem het. En hoeveel sielemoordenaars is daar nie!

+ Eerstens, ek kan deur my voorbeeld veroorsaak dat mense wat na my opsien, tot 'n lewe op die breë weg verlei word. Ontelbaar baie ouers vermoor hulle kinders op hierdie manier – deur wat hulle doen, of nie doen nie.

Ja, talle kinders wat in goddelose huise groot geword het, kom tot bekering – maar verreweg die meeste sulke kinders volhard lewenslank in hulle ouers se spore op pad na die ewige verdoemenis. En wat van onderwysers se invloed op kinders?

Wat deponeer ek en jy in jou vriende en kollegas se lewens?

+ Tweedens, mens oortree die gebod as jy andere tot sonde verlei, aangesien sonde 'n mensemoordenaar is. En as daar nie bekering is nie, eindig dit in die hel. Hoe sterk, byvoorbeeld, waarsku die Spreukeboek nie teen seksuele verleiding nie (Spr 7:6-23).

In hierdie verband kry die verantwoordelikheid van herders en leraars prominente aandag in die Skrif. As 'n voorganger sy gemeente verwaarloos, laat verhonger, of mislei, sal die Here die kudde se bloed van sy hand eis. Petrus stel dit só: "... so sal daar ook onder

julle vals leraars kom. Hulle sal verderflike dwaalleer insmokkel en die Here ... verloën. So sal hulle hulleself baie gou in die verderf stort" (2Pet 2:1).

*Deur die eeue is hierdie woorde weer en weer en weer
in dit wat deurgaas as die kerk vervul*

Die positiewe kant van die sesde gebod in die Nuwe Teatament

Volgens oorlewering het 'n heiden eendag teenoor 'n Joodse Rabbi onderneem om die Joodse geloof aan te neem as die Rabbi die Wet kan opsom terwyl hy op een been staan. Die Rabbi het só geantwoord: *"Moenie aan 'n ander doen wat jy nie aan jouself gedoen wil hê nie."*

Die Here Jesus se antwoord op dieselfde vraag het baie amper dieselfde geklink – en tog was dit radikaal anders: *"Alles wat julle wil hê dat die mense aan julle moet doen, moet julle ook aan hulle doen. Dit is tog waarop dit neerkom in die wet en die profete"* (Matt 7:12; Luk 6:31).

Wat is die verskil?

Die Rabbi se antwoord was negatief; Jesus s'n wonderlik positief.

*Wat is dan die positiewe hart van die Sesde Gebod?
Dis nie genoeg om jou net te onthou van moord nie
Dat ek my naaste moet liefhê – soos myself!*

Die Skrifgedeelte wat onder meer uitdruklik werk met die Nuwe Testamentiese implikasies van die Sesde Gebod, die Bergrede, leer nie dat ons bloot ons naaste die slegste moet spaar nie; dit leer uitdruklik dat ons vir hom die heel beste waaroor ons beskik vir hom moet gee.

Die woord wat die Nuwe Testament tipies vir Christelike liefde gebruik, is skaars buite die Skrif. *"Agape"* het ten minste 5 elemente wat dit van ander soorte liefde onderskei:

- + Een, dit styg bo selfbelang uit – dis ingestel op andere se belange.
- + Twee, dit is nie uitsoekend nie – dis gerig op almal met wie mens te doen kry. Niemand is uitgesluit nie – want selfs jou vyande moet jy liefhê.
- + Drie, dit is nie in die eerste instansie iets wat jy voel nie, maar iets wat jy doen.
- + Vier, dit gaan oor *motiewe*, eerder as oor *emosies*.
- + Vyf, is baie moeilik, indien nie selfs onmoontlik nie vir die natuurlike mens. Want egte en suiwer agapeliefde is geheel-en-al vry van enige selfbelang. En slegs as die Heilige Gees dit in 'n gelowige werk is dit in hom of haar moontlik (Gal 5:22).

In die verhoudings tussen mense van hierdie wêreld is daar, wat ons sou kon noem,

'n wet van wederkerigheid: *Een hand was die ander!* Jy nooi my, en ek nooi jou; jy gee vir my, en ek gee vir jou. Ek vat jou vir 'n jaguitstappie, en jy koop my produk.

So sterk is die ding in ons interpersoonlike verhoudinge ingebou, dat dit nie lekker is om te ontvang as jy nie kan teruggee nie. En natuurlik werk dit ook negatief: As jy my knyp, gaan ek jou vir ook bykom.

Jesus vee hierdie manier van die gevalle wêreld van die tafel af – soos byvoorbeeld in Luk 6:27-38.

In v.32-34 bevestig hy dat die wet van wederkerigheid hierdie wêreld beheers.

Maar in v.27-30 spel Hy aan die hand van agt voorbeelde die andersom-benadering in die andersom-koninkryk uit.

= As 'n ongelowige sy vyand doodmaak, het 'n koninkryksburger hom lief.

= As 'n ongelowige sy hater haat, doen 'n koninkryksburger aan hom goed.

= As 'n ongelowige hom of haar vloek, seën 'n koninkryksburger hom.

= As 'n ongelowige diegene wat hom sleg behandel nog slegter behandel, bid 'n koninkryksburger vir hulle.

= As 'n ongelowige sy aanrander terugslaan, bied 'n koninkryksburger sy ander wang aan.

= As 'n ongelowige met rente terug vat wat 'n ander by hom afvat, gee 'n koninkryksburger nog ekstra saam.

= As 'n ongelowige die bedelaar vermy, verwelkom die koninkryksburger elke geleentheid om te gee.

= As 'n ongelowige diegene vervolg wat by hom steel, eis 'n koninkryksburger dit nie terug nie.

+ In v.37-38 word dan opsommend beskryf hoe agape-liefde lyk – eers negatief, dan positief:

Is dit te veel gevra vir my as 'n navolger van die Here Jesus? Wel, Hy vra niks méér van my nie as wat ek reeds ontvang het – barmhartigheid (36). Geniet ék – wat die hel verdien het – nie die Vader se onvoorwaardelike genade nie? Is ek nie deur 'n omhelsende Vader oorweldig nie? Mag ek dit nooit vergeet nie!

*Ek het nie in sy lig ingebeur nie
Hy het my duisternis vorstelik binnemarsjeer!*

Mag die Here ons help om die Sesde Gebod uit te leef – ook die positiewe

implikasies daarvan.

Dan sal ons ons Verlosser waarlik behaag, en verheerlik.
En óns sal geseëndes wees.

Slot

'n Uitstaande Nuwe Testamentiese oortreding van die Sesde Gebod is natuurlik die kruisiging van die Here Jesus. Dis waar dat Hy verhoor is. Maar dit was totaal onreëlmstig, só gemanipuleer, en só vol haat, dat dit hoegenaamd nie die toets van regverdigheid geslaag het nie.

Daarom huiwer Petrus nie om die Jode in Hand 2:23-36 te beskuldig van moord nie (vgl ook 3:14-15; 4:10). Al weet hy dat Jesus volgens God se raad gekruisig is (v.23), weet hy óók dat die volk se sonde so ernstig is dat diepgaande verootmoediging en bekering noodsaaklik is vir vergiffenis en redding (Hand 2:38; 3:19).

Joh 13:34-35

*Ek gee julle 'n nuwe gebod: Julle moet mekaar liefhê
Net soos Ek julle liefgehad het, moet julle ook mekaar liefhê
Dit is hoe almal sal weet dat julle my dissipels is
as julle liefde teenoor mekaar het"*

><(((*>

Nico van der Walt

Tel: 082 848 9396

Epos: nico.epreke@gmail.com

www: <http://www.imagodei.co.za/>

YouTube: [Nico van der Walt - Imago Dei](#)

YouTube direk: <https://tinyurl.com/69suvbev>